

JAARVERSLAG VCM

2018

WOORD VOORAF

april 2019

Beste lezer,

Begin 2018 betrok het VCM zijn nieuwe kantoren op de Baron Ruzettelaan te Brugge. Maar niet alleen de verhuis was 'nieuw'. We zorgden in 2018 voor een nieuwe website, maakten een nieuw businessplan 2018-2022 en onze interne communicatiewijze verloopt voortaan via sharepoint. Al deze vernieuwingen zijn onderdeel van een VCM dat met zijn tijd meegaat en zich aanpast aan veranderende werkwijzen en een zich veranderende maatschappij.

Maar terzelfdertijd houdt het VCM vast aan wat voor het VCM en haar leden belangrijk is: mestverwerking voor en door de ganse keten: in het nieuwe businessplan hebben we deze baseline verder afgelijnd en aangescherpt, met oog voor toekomstige evoluties in de mestverwerking, waar nieuwe uitdagingen zoals de vraag tot verduurzaming en transitie naar circulaire economie zich opdringen. Belangrijk is hierbij om het evenwicht te bewaren met wat technisch en economisch haalbaar is hetzij in grootschalige installaties, dan wel op bedrijfsniveau.

Ook nieuw vorig jaar was de eerste editie van 'de Vlaamse Mestdag'. Deze Vlaamse Mestdag wil als 2-jaarlijks evenement alle actuele kennis rond mestmanagement en -beleid samenbrengen en op een toegankelijke manier aanbieden aan de Vlaamse landbouwer. Met ca 170 deelnemers kwam veel volk over de vloer. Alleen was het aantal landbouwers eerder beperkt. Hopelijk kan de positieve evaluatie van deze eerste editie de landbouwers overhalen om er bij de volgende editie in 2020 wel bij te zijn.

Het project Systemic, dat innovatieve technieken voor nutriëntenrecuperatie uit digestaat wil samenbrengen, was vorig jaar aan zijn 2de werkjaar toe. Vanuit het werkpakket "kennisoverdracht naar EU-outreach installaties" waarvan VCM trekker is, werden in 2018 diverse bijeenkomsten op het Europese terrein georganiseerd waarbij veel info werd uitgewisseld.

En samen met Danone hebben we in '18 verder hard ingezet op het WINGS-project. Het proefproject leerde dat recuperatie van mineralen uit rundermest via de stripping-scrubbing techniek haalbaar is, met productie van ammoniumnitraat, maar anderzijds nog te duur blijkt om op bedrijfsschaal te implementeren. Onder andere via een ledenbedrijfsbezoek, een bustrip door Vlaanderen en de publicatie van de brochure 'Oplossingen voor het mestoverschot in de melkveehouderij' hebben we de bevindingen van het WINGS-project breed gecommuniceerd. Ook plattelands-tv was erbij.

Er was het voorbije jaar uiteraard nog meer. Het VCM participeerde in tal van projecten en werkgroepen, stond in voor eerstelijnsadviezen en zette zich verder in als onafhankelijk intermediair kenniscentrum voor de mestverwerking in Vlaanderen.

VCM kon hiervoor in het voorbije jaar opnieuw rekenen op de actieve en gedreven inzet van enthousiaste medewerkers. Ik ben hen daar bijzonder dankbaar voor. En van hieruit wens ik Emilie Snauwaert en Annelies Gorissen, die eind '18 het VCM hebben verlaten veel succes in hun nieuwe job.

Intussen keurde de Europese Commissie eind vorig jaar een nieuw mestactieplan, MAP6, goed. Bij het ter perse gaan van onderhavig jaarverslag was de omzetting van dit MAP6 in Vlaamse regelgeving nog lopende. Benieuwd wat dit voor de mestverwerking zal meebrengen. Het VCM is er alvast klaar voor om de toekomstige uitdagingen mee aan te gaan.

Maar eerst ligt hier voor u het jaarverslag 2018.

Ik wens u veel leesplezier.

Dirk Denorme

Voorzitter VCM

INHOUDSTAFEL

WOORD VOORAF.....	1
INHOUDSTAFEL.....	3
1 VLAAMS COÖRDINATIECENTRUM MESTVERWERKING	6
1.1 VCM-businessplan 2018-2022.....	6
1.2 VCM-team (situatie 2018)	8
1.3 VCM-leden.....	8
1.4 Algemene Vergadering, Raad van Bestuur en Dagelijks Bestuur	9
2 OVERLEG (doelstelling 1).....	11
2.1 VCM-werkgroepen	11
2.1.1 Werkgroep Ruimtelijke Ordening.....	11
2.1.2 Werkgroep MAP6	11
2.1.3 Samenwerking 2018-2019 Vlaco-VCM	11
3 KENNISCENTRUM (doelstelling 2)	12
3.1 VCM-enquête: Stand van zaken mestverwerking in Vlaanderen in 2017.....	12
3.2 Opmaak 'Code van goede praktijk: verkrijgen van betrouwbare en stabiele effluentsamenstelling na biologische verwerking van mest'	13
3.3 Informatie-overdracht vzw Mestverwerkers	14
3.4 Ivan Tolpe prijs	15
3.5 Eerste editie Vlaamse Mestdag.....	15
3.6 Reeks van 4 studiedagen over energie besparen, zelf produceren en slimmer gebruiken op een melkveebedrijf.....	16
3.7 Informatievergadering BREF-conclusies afvalverwerking.....	17
3.8 Projectwerking	18
3.8.1 WINGS-project in samenwerking met Danone	18
3.8.2 H2020-project Systemic	19
3.8.3 LEADER project 'Op weg naar een efficiëntere bemesting'	20
3.8.4 LEADER HASPENGOUW 'Dikke fractie als boost voor organische stof'	21
3.8.5 Ingediende projecten met VCM als partner.....	21
3.8.5.1 NITROMAN Interreg Vlaanderen-Nederland.....	21
3.8.5.2 Vlaanderen Circulair - UNIR.....	22

3.8.5.3	Operationele groep “Boerderijcompostering van stalmest op basis van reststromen uit natuurgebieden.....	23
3.8.5.4	RUR-08 project BioEcoSIM 4.0	23
3.8.5.5	Interreg Noord-West Europa IMPACT	24
3.9	Opvolging ontwikkelingen mestbe-/verwerking en afzet eind- en nevenproducten via de afvaardiging in stuurgroepen en platformen	24
3.9.1	Knelpuntencommissie Biogas-E vzw	24
3.9.2	Werkgroep Kwaliteit Co-verwerking, ingericht door Vlaco.....	24
3.9.3	Consortium VEMIS.....	25
3.9.4	Platform voor Samenwerking Vergisting (PSV)	25
3.9.5	Landbouwoverleg Mestbank.....	25
3.9.6	Overlegplatform UPOBA.....	25
3.9.7	Overleg met FAVV	25
3.9.8	Stakeholdermeeting European Sustainable Phosphorus Platform (ESPP).....	25
3.9.9	Stuurgroep Insecten	26
3.9.10	Biorefine Cluster – Focusgroep Vlaanderen.....	26
3.9.11	Stuurgroep PocketPower	26
3.9.12	Stuurgroep Phosphate Recovery 2.0.....	26
4	KENNISOVERDRACHT (doelstelling 3)	27
4.1	Eerstelijnsadvies	27
4.2	Perscontacten.....	28
5	Centraal aanspreekpunt (doelstelling 4)	29
5.1	Toelichting aan buitenlandse instellingen.....	29
5.1.1	Toelichting Vlaamse mestverwerking aan Texaanse studenten	29
5.1.2	Toelichting Chinese delegatie.....	29
6	BELEIDSONDERSTEUNEND WERK (doelstelling 5).....	30
6.1	Vorbereiding MAP6	30
6.2	Opvolging nieuwe EU Fertiliser Regulation	30
6.3	Opvolging SAFEMANURE project	31
6.4	Deelname regionale workshop Zuid-NL – Vlaanderen rond circulaire economie met mest als focus	32

7	Uniek netwerk (doelstelling 5)	33
7.1	Organisatie ManuREsource2019	33
7.2	Deelname congres "Progress Manure and Digestate 2018"	33
8	Draagvlak vergroten (doelstelling 6)	34
8.1	Opmaak businessplan 2018-2022	34
8.2	Ledenevent.....	34
8.3	Dag van de Landbouw	34
9	Communicatie (doelstelling 7)	35
9.1	Toelichtingen.....	35
9.1.1	Systemic als voorbeeld voor ontwikkeling van "Living Labs" op Water Innovation Europe event	35
9.1.2	Toelichting op infomiddag "Van reststroom tot grondstof"	36
9.2	VCM-website	36
9.3	VCM-nieuwsbrieven	39
9.3.1	Nieuwsbrief exclusief	42
9.4	VCM-facebookpagina	42
9.5	LinkedIn-pagina	42
	BIJLAGEN	44
	Bijlage 1: Samenstelling algemene vergadering.....	44
	Bijlage 2: Samenstelling raad van bestuur	46
	Bijlage 3: Samenstelling dagelijks bestuur	47
	Bijlage 4: Overzicht van de perscontacten van het VCM in 2018	48
	Bijlage 6: Leden VCM (situatie op 1 januari 2018)	50
	Coördinaten VCM	52

1 VLAAMS COÖRDINATIECENTRUM MESTVERWERKING

1.1 VCM-businessplan 2018-2022

In 2018 werd een onderbouwd en toekomstgericht businessplan voor VCM (periode 2018-2022) uitgewerkt en goedgekeurd (zie 8.1). Hierin werd nagedacht over de missie, visie, strategie en doelstellingen van VCM, dit afgestemd op de noden van vandaag én de volgende jaren.

Missie

De toenemende maatschappelijke druk op de landbouwsector en de transitie naar een circulaire economie vereisen een maximale en duurzame valorisatie van mest als waardevolle nutriënten- en grondstoffenbron.

Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking stimuleert en ondersteunt daarom de implementatie van een duurzame mestbe- en verwerking in Vlaanderen en een milieukundig verantwoorde afzet van de eind- en nevenproducten. Het VCM treedt hierbij op als facilitator en intermediair tussen overheid en het bedrijfsleven en positioneert zich als aanspreekpunt en kenniscentrum voor de mestbe-/verwerking in Vlaanderen.

Visie

VCM zet in op een verdere ontwikkeling van mestbe-/verwerking en streeft naar een maximaal haalbare en duurzame valorisatie van nutriënten en grondstoffen uit mest. Als kenniscentrum evalueert VCM op proactieve en objectieve wijze zowel de huidige mestbe-/verwerkingstechnieken als technologische en organisatorische innovaties.

Verschillende partijen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken bij mestbe-/verwerking in Vlaanderen. Het belang van de volledige keten van mestbe-/verwerking staat centraal in de werking van VCM.

VCM blijft als intermediair het overleg en de samenwerking tussen alle Vlaamse ketenpartners bevorderen om het draagvlak voor verduurzaming van mestbe-/verwerking te vergroten. VCM identificeert technische en beleidsmatige knelpunten door toetsing van noden op het terrein en geeft beleidsmatige aanbevelingen aan de Vlaamse overheid.

Via het unieke netwerk en ledenbestand wordt VCM verder uitgebouwd tot een representatief coördinatiecentrum voor de ganse keten.

Kernwaarden

Volgende waarden worden vooropgesteld als uitgangspunt doorheen alle strategische doelstellingen van VCM.

- Duurzaam
- Toekomstgericht
- Ketenaanpak
- Overleg
- Geloofwaardig

De missie, visie en waarden worden gerealiseerd door invulling te geven aan volgende **doelstellingen**:

1. VCM is een **overlegplatform** voor alle Vlaamse ketenpartners die betrokken zijn bij mestbe-/verwerking en de valorisatie van nutriënten en grondstoffen uit mest. Hierbij wordt het **belang van de keten** steeds vooropgesteld.
 - a. De Vlaamse keten van mestbe-/verwerking bestaat uit de veehouders, de mestverwerkers, de afnemers van producten uit mestbe-/verwerking, aanbieders van technologie, de consultancysector, overheidsdiensten, de mengvoedersector, de energiesector, de financiële instellingen, de landbouworganisaties en onderzoeks- en kennisinstellingen.
 - b. VCM coördineert dit overleg en bevordert samenwerking binnen de keten.
2. VCM is een **kenniscentrum** rond mestbe-/verwerking en afzet van de eind- en nevenproducten. VCM verzamelt kennis rond (verduurzaming van) mestbe-/verwerkingstechnieken, de valorisatie van de eind- en nevenproducten (voor zowel landbouw als andere afzetmarkten) en de wet- en regelgeving die hierop van toepassing is. Initiatieven inzake mestbe-/mestverwerking en afzet van eind- en nevenproducten van mestbe- en mestverwerking worden ondersteund en gestimuleerd. Aandacht gaat naar de productie van vraaggestuurde producten en duurzaam haalbare technieken om deze te produceren. Bij de valorisatie van nutriënten worden alle nutriënten en grondstoffen meegenomen, met een verhoogde focus op P en C. Via projecten wordt samengewerkt in praktijkgericht onderzoek.
3. Als kenniscentrum is VCM de expert in het domein van mestbe- en verwerking in Vlaanderen en is VCM het **centrale aanspreekpunt** voor alle aspecten van mestbe-/verwerking en afzet van de eind- en nevenproducten voor alle belanghebbenden.
4. Via het overlegplatform en kenniscentrum geeft VCM aanbevelingen met betrekking tot het beleid en het wetgevend kader (Vlaams, nationaal en Europees). Deze aanbevelingen worden op proactieve wijze gecommuniceerd naar lokale, Vlaamse en federale beleidsmakers (**beleidsondersteunend werk**). In het kader van nieuwe beleidsvorming brengt VCM de ketenpartners op de hoogte van de visie van de overheid en heeft VCM de ambitie om de betrokken ketenpartners te ondersteunen in het zich voorbereiden en tijdig inspelen op nieuwe regelgeving.
5. Het VCM heeft en bouwt verder aan een **uniek netwerk** van alle ketenpartners, zowel op Vlaams, Europees als internationaal niveau.
6. Het VCM bouwt een positief imago voor mestbe-/verwerking verder uit en vergroot het algemene bewustzijn rond mest als waardevolle nutriënten- en grondstoffenbron. Dit kan het **draagvlak** van een duurzame mestbe- en verwerking in functie van verduurzaming van de Vlaamse landbouw, **vergroten**.
7. VCM draagt de verzamelde kennis en expertise uit via verschillende communicatiekanalen (naar leden/ketenpartners/andere belanghebbenden).

De uitgevoerde acties beschreven in dit jaarverslag worden tijdens de Algemene Vergadering 2019 afgetoetst met het vooropgestelde “VCM-actieplan mrt 2018-april 2019” die goedgekeurd werd op de Algemene Vergadering 2018.

De opbouw van het jaarverslag werd geordend volgens de doelstellingen van het VCM-businessplan.

1.2 VCM-team (situatie 2018)

De dagelijkse werking van het VCM werd verzekerd door een team bestaande uit Emilie Snauwaert, Thomas Vannecke, Annelies Gorissen, Marieke Verbeke en Isabelle Mouton (administratief medewerker).

Van links naar rechts – Bovenste rij: Emilie Snauwaert (teamcoördinator-adviseur), Annelies Gorissen (projectcoördinator), Isabelle Mouton (administratief medewerker). Onderste rij: Marieke Verbeke (projectcoördinator) en Thomas Vannecke (adviseur)

1.3 VCM-leden

Het VCM heeft een unieke structuur door zijn divers ledenbestand en kan zo optimaal functioneren vanuit een breed platform.

Op 1 januari 2018 telde het VCM 7 A-leden en 20 B-leden:

A-leden (tussen haakjes het aantal lidmaatschapsschijven)

Departement Landbouw & Visserij (1)

Provincie Oost-Vlaanderen (1 + werkingstoelage)

BFA (Belgian Feed Association) (2)

Provincie West-Vlaanderen (4)

Boerenbond (1)

VLM - afdeling Mestbank (3)

POM - West-Vlaanderen (1)

B-leden (tussen haakjes het aantal lidmaatschapsschijven)

ABS (1)	Trevi (1)
Belfertil (1)	KBC Bank en Verzekering (1)
Bio Armor (1)	Karel Sterckx nv (1)
Bodemkundige Dienst van België (1)	Nat. Centr. Landbouwservice (1)
Cogen Vlaanderen (1)	Provincie Antwerpen (4)
Creafarm (1)	Provincie Limburg (1)
Crelan (1)	Provincie Vlaams-Brabant (1)
De Mestverwerkers (1)	SBB (1)
DLV België (1)	
BNP Paribas Fortis (1)	
GEA Westfalia (1)	
ILVO (1)	

Verder ontvangt het VCM een **dotatie** van de **Vlaamse Overheid**.

1.4 Algemene Vergadering, Raad van Bestuur en Dagelijks Bestuur

Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking heeft als intermediair tussen de overheid en de bedrijfswereld een unieke structuur:

- ✿ Het beleid van VCM wordt bepaald door de **Raad van Bestuur**. De Raad van Bestuur wordt minstens viermaal per jaar bijeengeroepen en telt één of meerdere vertegenwoordigers (met een maximum van drie) per A-lid en drie jaarlijks verkozen afgevaardigden namens de B-leden.
- ✿ Maandelijks wordt het beleid verder uitgestippeld door het **Dagelijks Bestuur**, samengesteld uit de voorzitter, de ondervoorzitter, de secretaris en 2 extra vertegenwoordigers namens de A-leden.
- ✿ Eenmaal per jaar komen alle VCM-leden samen voor de **Algemene Vergadering** waarop onder andere de jaarrekening, de begroting en eventuele wijzigingen van de statuten worden goedgekeurd.

Als bijlage wordt de samenstelling van de Algemene Vergadering, de Raad van Bestuur en het Dagelijks Bestuur van het VCM weergegeven.

Op dinsdag 17 april 2018 ging de Algemene Vergadering door op de nieuwe locatie van VCM: het Katelijne Business Center te Brugge. Wegens de verkoop van het provinciehuis Abdijbeke, verhuisde het VCM-team begin februari 2018 naar dit nieuwe kantoorgebouw. Na de Algemene Vergadering kregen de leden van VCM een rondleiding in de nieuwe bureaus en kon iedereen genieten van een lekker en lokaal hapje en drankje.

Na voorstelling van het jaarverslag, het businessplan 2018-2022, de gewijzigde statuten, de financiële resultaten en de begroting nam het VCM-team de gelegenheid om de leden te bevragen hoe zij de huidige communicatie van VCM evalueren, en welke suggesties zij hebben voor de toekomst.

De ontvangstruimte van het nieuwe VCM kantoor

2 OVERLEG (doelstelling 1)

Bij het overleg van VCM met de overheid en sector, worden specifieke aspecten van mestverwerking uitgebreid besproken en worden mogelijke oplossingen voor de heersende knelpunten aangereikt.

2.1 VCM-werkgroepen

2.1.1 Werkgroep Ruimtelijke Ordening

In 2018 werd de Werkgroep Ruimtelijke Ordening niet samengeroepen.

2.1.2 Werkgroep MAP6

Gezien er in 2018 nog geen voorbereidende teksten van MAP6 beschikbaar werden gesteld, werd het niet opportuun geacht om een werkgroep bijeen te roepen. VCM heeft wel de nodige ondersteuning en input geboden, en was aanwezig op een overleg op het kabinet van de Minister van omgeving, natuur en landbouw, waar het actieplan Mestverwerking besproken werd met de sector (zie 6.1).

2.1.3 Samenwerking 2018-2019 Vlaco-VCM

De samenwerkingsovereenkomst tussen Vlaco en VCM werd op 9 november 2018 in het VLACO-kantoor te Mechelen geëvalueerd. Er werden enkele aanpassingen aan het samenwerkingsprotocol doorgevoerd. Daarnaast werd als bijlage het samenwerkingsprogramma voor 2018 – -2019 aangevuld met nieuwe projecten en initiatieven en werden lopende zaken heropgenomen.

3 KENNISCENTRUM (doelstelling 2)

3.1 VCM-enquête: Stand van zaken mestverwerking in Vlaanderen in 2017

Jaarlijks bevraagt het VCM de mestverwerkingssector over de stand van zaken en evoluties in de mestverwerking in Vlaanderen. Uit de resultaten van de recente bevraging over het jaar 2017 kwam naar voren dat er **44,1 miljoen kg stikstof** uit dierlijke mest (incl. export) werd verwerkt. In 2015 was dit nog 38 miljoen kg stikstof en in 2016 was dit 42,3 miljoen kg stikstof. De jaarlijkse hoeveelheid verwerkte stikstof blijft dus stijgen, al is de stijging nu iets minder dan in 2016. Hierbij blijft ook het aandeel fosfor dat verwerkt wordt, stijgen.

Export pluimveemest daalt, verwerking rundermest stijgt

Het grootste gedeelte (bijna 85 %) van de stikstofverwerking werd in 2017 gerealiseerd door de **verwerking en export van varkensmest** (in totaal 18,9 miljoen kg N of 42,8 %) samen met de **verwerking en export van pluimveemest** (in totaal 18,4 miljoen kg N of 41,7 %). In 2017 is de verwerking en export van varkensmest en de verwerking van pluimveemest gestegen. De rechtstreekse export van pluimveemest is echter gedaald van 6,6 miljoen kg N in 2016 naar 6,3 miljoen kg N (2017). Het is mogelijk dat de fipronilcrisis in 2017 hiervoor verantwoordelijk was.

In 2017 is de **verwerking van runder- en kalfsmest** opnieuw gestegen (+2 %), ondanks het feit dat er minder rundermest geïmporteerd werd uit Nederland en de verwerking van de dikke fractie van rundermest gedaald is met 11 %. De export van ruwe rundermest naar Nederland (+11 %), de verwerking van dunne fractie van rundermest (+27 %) en de verwerking van runderstalmest (+5 %) zijn daarentegen wel sterk gestegen.

Nieuwe technieken verschijnen op het toneel

De biologische stikstofverwijdering uit de dunne fractie van varkensmest, rundermest en/of digestaat is nog steeds de meest toegepaste techniek (98 van de 124 installaties), gevolgd door **biothermische droging** (16 installaties). In 2017 zijn 4 nieuwe installaties opgestart: dit zijn twee biologische verwerkingsinstallaties en 2 biothermische drooginstallaties, waarvan één hygiëniserietrommel. De hygiëniserietrommel is een nieuwe techniek in Vlaanderen, die de dikke fractie van mest, samen met pluimveemest en runderstalmest, hygiëniseert voor export naar Frankrijk.

Net als in 2016 is in 2017 de grootste hoeveelheid stikstof (14,8 miljoen kg N of 40 %) verwerkt via de **biothermische droging** (van voornamelijk pluimveemest, paardenmest, de dikke fractie van varkensmest en de dikke fractie van rundermest), al dan niet gecombineerd met drogen en korrelen. Een gelijkaardige hoeveelheid stikstof (13,1 miljoen kg N of 35 %) wordt verwerkt via de **biologische verwerking van de dunne fractie** (van varkensmest, rundveemest of digestaat), al dan niet met een nabehandeling in constructed wetlands. De grootste hoeveelheid fosfaat (11,8 miljoen kg P₂O₅ of 66 %) wordt verwerkt via de biothermische droging (al dan niet gecombineerd met drogen en korrelen).

Uit dit alles blijkt dat de conventionele techniek van mestverwerking, namelijk mestscheiding gevolgd door de biologische verwerking van de dunne fractie in een 'biologie' en de export van de biothermisch gedroogde dikke fractie, cruciaal blijft voor een oordeelkundige verwerking van het Vlaamse mestoverschot.

De technologische ontwikkeling staat echter niet stil. In 2017 is de eerste volleschaal installatie voor stikstofrecuperatie uit de dunne fractie van varkensmest via stripping-scrubbing vergund. Via deze techniek zal de ammoniakale stikstof uit de dunne fractie afgevangen worden in de gasfase door een zuur (in dit geval salpeterzuur), waarbij de stikstof wordt gebonden tot een ammoniumzout (ammoniumnitraat). De bouw van de installatie is voorzien eind 2018. De transitie van de mestverwerking naar een circulaire economie, met focus op nutriëntenrecuperatie, zoals beschreven in de visienota van VCM (juli 2017), lijkt dan ook uit de startblokken te komen.

De resultaten van de enquête werden voorgesteld tijdens een officieel persmoment op de Vlaamse Mestdag van 4 september 2018 te Aalter (zie <https://www.vcm-mestverwerking.be/nl/kenniscentrum/5451/vcm-enquete>).

Vermelding VCM-enquête in de vakpers

3.2 Opmaak 'Code van goede praktijk: verkrijgen van betrouwbare en stabiele effluentsamenstelling na biologische verwerking van mest'

VLM Mestbank Dienst Handhaving merkt op basis van hun eigen staalnames afwijkingen op met de effluentsamenstelling zoals weergegeven op mestafzetdocumenten en/of attesten. Op vraag van de Dienst Handhaving is VCM in 2017 een onderzoek gestart om de variabiliteit en afwijkingen met staalnames van deze dienst te verklaren. Het onderzoek bestond uit een data-analyse van gegevens van de VLM-Mestbank, gevolgd door verschillende gesprekken met erkende labo's, constructeurs en mestverwerkers. Uit de conclusies zijn verschillende aanbevelingen gekomen, die samengevat werden in een Code Goede Praktijk (CGP). Deze Code Goede Praktijk werd afgetoetst met de VLM Mestbank

en werd voorgesteld op een bestuursvergadering van de vzw Mestverwerkers in augustus 2018. De Code Goede Praktijk werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur van VCM op 16 oktober 2018.

Deze brochure werd in het najaar van 2018 gepubliceerd en is beschikbaar op de VCM-website. In januari 2019 ontvingen alle uitbaters van biologische mestverwerkingsinstallaties een flyer met een samenvatting van de aanbevelingen uit de Code Goede Praktijk.

Code Goede Praktijk effluentsamenstelling en de bijhorende flyer.

3.3 Informatie-overdracht vzw Mestverwerkers

Sinds 2015 bezorgt VCM kwartaalcijfers, verkregen van de VLM Mestbank, over de Vlaamse mestverwerking (incl. export en import), aan de vzw mestverwerkers. Dit laat de mestverwerkers toe om een betere inschatting te maken van wat verwerkt is en wat nog verwerkt moet worden.

VCM had op 17 oktober 2018 een overleg met de VLM Mestbank, waarbij de dataset voor de kwartaalcijfers voor mestverwerking werd aangepast. Voortaan worden alle transporten meegerekend (mestafzetdocumenten, burenenregelingen en overdrachten). Mengelingen van mestsoorten van 1 diersoort worden voortaan gerekend bij de verwerkte mest van die diersoort. Mengelingen van verschillende mestsoorten van verschillende diersoorten worden apart gehouden. Naast ruwe mestsoorten worden ook dikke en dunne fracties na scheiding meegerekend per diersoort. Door de groei in de melkveesector wordt meer en meer rundermest verwerkt. De kwartaalcijfers van rundermest werden daarom toegevoegd. Ook de verwerking van paardenmest werd toegevoegd.

3.4 Ivan Tolpe prijs

Als eerbetoon aan wijlen Ivan Tolpe, pionier in de mestverwerking, organiseert het VCM elke 2 jaar de 'Ivan Tolpe' Award. In 2018 werd de oproep voor indiening van voorstellen gelanceerd voor de derde Ivan Tolpe Prijs die werd uitgereikt begin 2019.

Voor deze editie ontving VCM 5 inzendingen:

- NPirriK – Tim Keyzers (Arbio BVBA) – België
- Van mest tot diervoeder – Willem Elsinga (Elinga beleidsplanning en Innovatie) - Nederland
- TAYA-AV – Dana Hubner (Triple T) - Israël
- SyreN - Morten Toft (Biocover) – Denemarken
- OB-Slurless – Elena Bonadei (OB Impianti) – Italië

De jury van experts selecteerde uit deze kandidaten 3 genomineerden: NPirriK, Van mest tot diervoeder en TAYA-AV. Begin 2019 kregen de VCM-leden de kans om uit deze drie genomineerden de winnaar van de derde Ivan Tolpe Prijs te kiezen.

3.5 Eerste editie Vlaamse Mestdag

Op 4 september vond de eerste editie van de Vlaamse Mestdag plaats in Aalter. Deze studiedag was een initiatief van ABS, Boerenbond, het Departement Landbouw en Visserij, VCM en VLM Mestbank. De deelnemers kregen niet alleen praktische tips rond de afzet en verwerking van mest, maar ook de nieuwste inzichten rond efficiënt bemesten werden gepresenteerd. De prioritaire doelgroep waren de Vlaamse land- en tuinbouwer en de mestverwerkers. Aan deze Vlaamse Mestdag namen 170 personen deel. De eerste editie mag dan ook als een succes worden beschouwd. Er volgt hoogstwaarschijnlijk een tweede editie in 2020.

Tijdens de Vlaamse Mestdag werd het publiek ook gevraagd om zich even in de schoenen van de 'Minister van leefmilieu' te verplaatsen en na te denken over te behouden en nieuw in te voeren maatregel(s) die. Een compilatie van deze input werd aan het Kabinet van de minister van omgeving, natuur en landbouw ter informatie en inspiratie bezorgd.

Voor de de eerste Vlaamse Mestdag registreerden zich 170 deelnemers

3.6 Reeks van 4 studiedagen over energie besparen, zelf produceren en slimmer gebruiken op een melkveebedrijf

Het Innovatiesteunpunt, Danone en het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking organiseerden, in kader van het WINGS project, 4 studiedagen over energie besparen, zelf produceren en slimmer gebruiken op een melkveebedrijf. De melkveehouders kregen hierbij tips & tricks over energiebesparing en het omschakelen naar groene energie.

De studiedagen vonden plaats op 21 juni ("Het ontrafelen van de energiefactuur"), op 23 augustus ("Efficiënt melken en koelen") en op 13 september ("Optimaal gebruik van zonne-energie").

De studiedag op 19 juli ("Energiezuinige verlichting") werd geannuleerd wegens te weinig deelnemers.

Terugblik op de sessie 'optimaal gebruik maken van zonne-energie'

3.7 Informatievergadering BREF-conclusies afvalverwerking

Op 7 december 2018 werd een informatievergadering gegeven over de publicatie van de BBT-conclusies (Best Beschikbare Technieken) voor afvalbehandeling in het Publicatieblad van de Europese Unie in augustus 2018. Het bijhorende BREF document (referentie document over de best beschikbare technieken), zijnde BREF WASTE TREATMENT (BREF WT), dient als achtergrondinformatie en verduidelijking van deze BBT-conclusies. De vorige versie dateerde uit 2010 en werd opgesteld in het kader van de implementatie van de Industriële Emissies Richtlijn (RIE). De BBT-conclusies vormen onder de RIE de referentie voor het vaststellen van de vergunningsvoorwaarden voor GPBV-installaties (Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging), installaties met een potentieel grote impact op het milieu. De Europese Unie heeft aan Vlaanderen duidelijk gemaakt dat mestverwerking niet gevrijwaard kan worden van de gevolgen van de publicatie van de BREF Waste Treatment en de bijhorende BBT conclusies dus ook van toepassing zijn op de biologische verwerking en biothermische droging van mest.

3.8 Projectwerking

3.8.1 WINGS-project in samenwerking met Danone

Het WINGS-project is in 2016 van start gegaan. VCM is als non-profit organisatie de coördinerende partner van dit project. Doelstelling van het project is om voor de melkleveranciers van Danone (100-tal melkveehouders, voornamelijk in Noord-Limburg en de Kempen) een oplossing te bieden voor het mestoverschot en de ammoniakemissies van het bedrijf.

Op 6 juli 2018 vond de Steering Committee (Steerco) plaats van het project WINGS. Tijdens deze vergadering werden de resultaten van de pilot met Nijhuis bij Vleugels voorgesteld. Er werd geconcludeerd dat de techniek goed werkt, maar dat de operationele kosten (verwarming, zuren, CO₂ stripper,...) op dit moment te hoog zijn. De techniek is daarom meer geschikt om te combineren met een pocketvergister, maar er is geen draagvlak voor pocketvergisting bij de pilootgroep-melkveehouders. Er zal dus door het WINGS project niet geïnvesteerd worden in een full scale installatie.

Op 27 april 2018 heeft VCM een aanvraag ingediend voor een proefveldvergunning om het geproduceerde ammoniumnitraat, geproduceerd door de WINGS pilootinstallatie, te mogen toepassen boven 170 kg dierlijke N/ha en dus als kunstmest. Deze proefveldvergunning werd op 15 juni 2018 ontvangen. Gezien de droogte in 2018 werd besloten dat het niet meer gewenst is om na half juni nog ammoniumnitraat toe te passen op grasland. Er werd een verlenging van de projectvergunning tot augustus 2019 aangevraagd, zodat het bij de pilot geproduceerde ammoniumnitraat alsnog toegepast kan worden op grasland tijdens 2019.

In 2018 werden 4 studiedagen georganiseerd om de effectieve implementatie van de adviezen i.k.v. de uitgevoerde energiescans te bevorderen (zie 3.6).

Ter afronding van het WINGS project werd niet alleen de handleiding “Oplossingen voor het mestoverschot in de melkveehouderij” gelanceerd (beschikbaar op de website van VCM), maar organiseerde VCM, samen met Danone, ook een studiedag specifiek voor melkveehouders. Op maandag 10 december bezochten meer dan 30 landbouwers een hygiëniserietrommel en een pocket biologie. Aansluitend kwam een melkveehouder getuigen over hoe ze samen een mestscheider hebben aangekocht. De studiedag vormde de basis voor een reportage op Plattelands TV.

Voorstelling handleiding “Oplossingen voor het mestoverschot in de melkveehouderij”

3.8.2 H2020-project Systemic

In ‘Systemic’ (Systemic large scale eco-innovation to advance circular economy and mineral recovery from organic waste in Europe) worden verschillende innovatieve technieken voor nutriëntenrecuperatie uit digestaat gedemonstreerd op 5 grootschalige vergistingsinstallaties.

De bedoeling is om alle kennis die hierbij verworven wordt, over te brengen, in eerste instantie naar 10 ‘outreach locations’, en daarna naar elke bestaande of toekomstige uitbater van een vergistingsinstallatie in Europa die wenst te investeren in dergelijke technieken voor digestaatverwerking.

De projectcoördinator is Wageningen Universiteit – Alterra, waarbij samengewerkt wordt met meerdere Europese partners, waaronder VCM. VCM is trekker van Werkpakket 3 – ‘transfer of knowledge to the EU outreach plants’.

Meer info over dit project vindt u op <https://systemicproject.eu/>.

Op 30 mei werd binnen het SYSTEMIC project, in samenwerking met het AGROCYCLE project, een besloten workshop georganiseerd, waar samen met beleidsmakers en wetenschappers dieper werd ingegaan op de beschikbare kennis rond mestgebaseerde minerale producten, zoals ammoniumsulfaat, ammoniumnitraat, mineraalconcentraten en struviet.

Het doel van deze workshop was het aanleveren van reeds beschikbare informatie. Als voorbereiding op deze workshop werden ‘fact sheets’ opgesteld voor enkele ‘hoog prioritaire’ producten, teruggewonnen uit dierlijke mest, zoals ammoniumsulfaat, ammoniumnitraat, mineraalconcentraten

en struviet. Elke factsheet beschrijft de beschikbare informatie over deze producten (techniek, kwaliteit, landbouwkundige en milieukundige waarde). Deze fact sheets zijn te raadplegen op de SYSTEMIC website.

Vanuit SYSTEMIC werd ook ondersteuning geboden aan Joint Research Centre voor het verzamelen van informatie en inbreng van expertise ten behoeve van het SAFEMANURE project (2018-2020) (zie 6.3).

In februari vond een eerste bijeenkomst samen met alle Outreach Locations, Demonstratie bedrijven en project partners in Amsterdam. Er werd een bezoek gebracht aan Outreach Location “Waternet” en SYSTEMIC partner ICL Fertilisers. Daarna werden de biogasinstallatie uitbaters gestimuleerd om elkaar te gaan bezoeken en ervaringen uit te wisselen. Dit werd nagevolgd met ondermeer bezoeken aan AM-Power (Pittem, BE), Waterleau New Energy (Ieper, BE) en Biogas Bree (Bree, BE). In september werd een bezoek georganiseerd aan de biogasinstallatie van de Spaanse Outreach Location “Biogastur” in Navia, Spanje. Hier waren 3 Outreach Locations aanwezig voor een rondleiding, een infomoment en een workshop rond de ontwikkeling van de Business development Tool.

Begin juni vond de algemene vergadering van het SYSTEMIC project plaats in Milaan. Aansluitend werd een bezoek gebracht aan een van de demonstratie biogas bedrijven van het project, Aqua & Sole.

Het eerste overleg tussen de Outreach locations en de Associated plants in Amsterdam

3.8.3 LEADER project ‘Op weg naar een efficiëntere bemesting’

Het LEADER-project ‘Op weg naar efficiëntere bemesting’ werd in juni afgerond. VCM was partner in dit project.

Een van de outputs was de praktijkgids “*Organische bemesting – Wat en hoe?*”. Deze laagdrempelige gids bevat een beknopt overzicht van alle begrippen, processen, wetgeving en tips die een landbouwer nodig heeft om beredeneerd te bemesten. Het doel van deze gids, die beschikbaar is op de VCM-website, is om een optimale en beredeneerde bemesting op perceelniveau te promoten binnen de mogelijkheden van de wetgeving. Binnen MAP 5 wordt het accent gelegd op een geïntegreerde aanpak, waarbij de landbouwer zowel meer vrijheid krijgt om bemesting op perceelsniveau in te vullen, maar ook een grotere verantwoordelijkheid draagt om het nitraatresidu en fosforgehalte onder

controle te houden. Doordacht bemesten is dus de boodschap. VCM heeft de nodige input aangeleverd bij het opstellen van deze brochure.

3.8.4 LEADER HASPENGOUW ‘Dikke fractie als boost voor organische stof’

Begin 2018 ging het project ‘Dikke fractie als boost voor organische stof’ van start. Doel is om Haspengouwse akkerbouwers de voordelen van bemesten met dikke fractie te leren kennen met het oog op het verhogen van het organische stofgehalte in de bodem. Het project loopt 2 jaar. VCM is coördinator van het project en werkt samen met Bodemkundige Dienst, Pibo Campus, PVL, Boerenbond en Danone.

Op de Vlaamse Mestdag (zie 3.5) werd in primeur de literatuurstudie “Waarde van dikke fractie na mestscheiding als bron van organische stof” voorgesteld. Deze studie werd opgesteld in kader van dit project en is beschikbaar op de VCM website. Zoals de titel aangeeft, vat deze studie maar liefst 76 referenties samen over de techniek van mestscheiding, de samenstelling van dikke fractie, de bijdrage aan de opbouw van organische stof in de bodem en de wetgeving omtrent dikke fractie. Eind 2018 werd een praktijkgids, gebaseerd op deze literatuurstudie, gepubliceerd door PIBO Campus en PVL Bocholt.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

3.8.5 Ingediende projecten met VCM als partner

VCM heeft een bijdrage geleverd bij het opstellen van meerdere projectvoorstellen die in 2018 werden ingediend (en/of goedgekeurd), waarbij VCM is opgenomen als (sub)partner/onderaannemer.

3.8.5.1 NITROMAN Interreg Vlaanderen-Nederland

Binnen het Interregprogramma Vlaanderen-Nederland werd in 2018 het projectvoorstel NITROMAN ingediend. VCM nam het initiatief voor het samenbrengen van het projectconsortium en de uitwerking van het projectvoorstel. Inagro treedt op als coördinerende partner. De projectaanmelding werd goedgekeurd in september 2018, en de uitgebreide aanvraag werd in december ingediend.

NITROMAN is een project ingediend in de vierde oproep binnen het Interreg NL-VL programma, en is een samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse partners om nutriëntenrecuperatie uit de dunne fractie van varkens- en rundermest in de praktijk mogelijk te maken.

Via bedrijfsbezoeken aan operationele installaties zullen veetelers de kans krijgen om kennis te maken met twee marktrijpe technieken, namelijk stripping/scrubbing en membraantechnologie, met bijkomende aandacht voor de napolijsting van het effluent (via constructed wetlands of membraantechnologie). Er wordt een rekentool ontwikkeld om de financiële haalbaarheid van deze technieken voor individuele veetelers na te gaan. Daarnaast worden veetelers, akkerbouwers en groentetelers overtuigd van de meerwaarde van de eindproducten van deze technieken voor de teelt van (voeder)gewassen en groenten via veldproeven en uitgebreide productanalyses. Er wordt ook gezocht naar alternatieve afzetspistes van de eindproducten. Tot slot wordt er een milieuo-

impactanalyse uitgevoerd, zodat de milieu-impact van deze nieuwe technieken vergeleken kan worden met huidige mestverwerkingstechnieken.

Via een klankbordgroep, die samenkomt op regelmatige tijdstippen tijdens de duur van het project (1/12/2019 – 30/11/2022), worden de knelpunten, die de transitie van de mestverwerking naar een circulaire economie momenteel nog verhinderen, aangepakt.

Het consortium bestaat uit Inagro, UGent, VCM, Hooibeekehoeve, Proefcentrum voor de groententeelt, PVL Bocholt, DLV Advies, NCM en Rusthoeve. Ook 2 constructeurs (Detricon uit Vlaanderen en Strocon uit Nederland) zullen deel uitmaken van het consortium. Andere constructeurs krijgen de kans om aan te sluiten bij de klankbordgroep.

Dit project past binnen doelstelling 2 en 5 van het VCM-businessplan.

3.8.5.2 Vlaanderen Circulair - UNIR

In 2018 werd door Vlaco het project 'UNIR' ingediend in het projectprogramma "Vlaanderen Circulair".

Het project werd goedgekeurd in december 2018.

Dit project zal twee jaar lopen. Het consortium bestaat uit Agropolis (vzw Boterakker), Biogas Bree, Vlaco, VCM en Bodemkundige Dienst België.

Het project UNIR beoogt ammoniumsulfaat (spuiwater uit chemische luchtwassers van biogasinstallaties en varkensstallen) te promoten als vervanger van chemische meststoffen, in maïs en andere teelten. Door de opslag te centraliseren, door de homogenisatie en additionele filtratie van het ammoniumsulfaat, door een optimalisatie van het gebruikelijke sproeisysteem tot een bemesting met sleepslangstelsel op een sproeier, en, tot slot, door deze dienst aan te bieden aan telers in de streek Noordoost-Limburg wil het project ammoniumsulfaat positief valoriseren.

Het opzetten van logistiek (centrale opslag) voor spuiwater, en het aanbod van een aangepaste machine voor toediening spuiwater, kan de lokale afzet van spuiwater bevorderen. VCM treedt hier als partner op, omdat de doelstelling van dit project overeenkomt met doelstelling 2 van het VCM-businessplan, namelijk het stimuleren en ondersteunen van initiatieven inzake afzet van eind- en nevenproducten van mestbe- en mestverwerking.

Afzet spuiwater bij Biogas Bree

3.8.5.3 Operationele groep “Boerderijcompostering van stalmest op basis van reststromen uit natuurgebieden

In de call “Operationele groep 2018” van het Departement Landbouw & Visserij werd in het najaar 2018 een projectvoorstel ingediend door PVL Bocholt.

Het consortium bestaat uit varkenshouder Steven Broeckx, VCM, Limburgs Landschap en KU Leuven.

Dit project wil via een aerobisch composteringsproces drijfmest, dunne fractie en natuurresten verwerken naar een marktgerichte bodemverbeteraar. Bovendien wil het project dit proces optimaliseren en bijsturen tot een proces dat op het landbouwbedrijf zelf kan gebeuren. Op die manier kunnen twee afvalstoffen gebruikt worden voor de productie van één volwaardige koolstofrijke grondstof. Dit proces zorgt voor zowel een reductie van het benodigd transport als voor het opkrikken van het koolstofgehalte in de bodem en het bodemleven. Dit leidt tot CO₂-opslag in de bodem en zal het bufferend vermogen van grond aanzienlijk toenemen zowel op vlak van water als nutriënten.

Door deelname aan dit project wil men kennis opdoen over de mogelijkheid van deze techniek voor valorisatie van varkensmest op het bedrijf. Dit past opnieuw binnen doelstelling 2 van het VCM-businessplan. Daarnaast wil VCM haar versterkte contacten in Limburg (n.a.v. WINGS-project) behouden en verder uitbouwen.

3.8.5.4 RUR-08 project BioEcoSIM 4.0

Projectcoördinator Fraunhofer IGB (DE) diende in 2018 een vierde vervolgproject in van BioEcoSIM. In BioEcoSIM 4.0 zou de pilootinstallatie van BioEcoSim elements (capaciteit van 1 m³/u) opgeschaald worden naar een commerciële schaal van 11ton/uur op een mestverwerking in Noord-Duitsland.

De nutriëntenrecuperatie installatie in Noord-West Duitsland zal voor minstens 2 jaar op commerciële schaal operationeel zijn om uit mest 3670 ton anorganische fosforzouten te produceren, 2200 ton anorganische N-zouten en 2000 ton veenvervanger. Op deze manier wordt de technische haalbaarheid en de logistiek van het systeem gedemonstreerd.

De keuze voor het produceren van een veenvervanger in de vorm van biochar (product van zuurstofloze verbranding of pyrolyse), werd gemaakt om zich te kunnen differentiëren van andere projecten. Het project heeft volgende doelstellingen:

- Het maken van meststoffen met gerecupereerde nutriënten en een alternatief voor veen (P-vrij organische fractie) en deze opwaarderen tot vermarktbare eindproducten, dewelke voldoen aan nationale en EU-wetgeving (biologische en conventionele landbouw)
- Validatie van de nieuwe anorganische gerecycleerde meststoffen in praktijkomstandigheden voor minstens 2 jaar en op die manier bevestigen van de veiligheid en agronomische efficiëntie van deze producten;
- Verlagen van de milieu impact tot 50%, vergeleken met de huidige gebruikelijke praktijk voor het toedienen van nutriënten aanwezig in mest en de productie van minerale meststoffen.
- Aantonen dat de nieuwe business modellen die worden opgesteld, aantrekkelijk en economisch haalbaar zijn.

VCM zal hierbij vooral meewerken in communicatie en disseminatie: vragenlijsten verdelen en verwerken, plannen van workshops en bedrijfsbezoeken, gebruik maken van het netwerk van VCM, etc.

Het project werd ingediend op 31 januari 2019. In juni 2019 wordt een beslissing verwacht over de al dan niet goedkeuring.

3.8.5.5 Interreg Noord-West Europa IMPACT

Het project IMPACT, gecoördineerd door TNO Bergen-op-Zoom en Delft, wil een verplaatsbare pilootinstallatie (50 ton/jaar) ontwikkelen, on site uittesten en demonstreren. Deze pilot zal biomassa uit mest, graanresten of digestaat omzetten naar het intermediair product “furfural” (kg schaal) (gaan van TRL3 naar TRL5 en uiteindelijk TRL6). Bij de omzetting wordt water verwijderd uit de mest en wordt deze waardevolle chemische component gecreëerd.

Door een chemische industriepartner zal onderzocht worden naar welke nuttige producten furfural omgezet kan worden. Er wordt gefocust op de omzetting naar functionele, bio-gebaseerde aromaten (deze worden momenteel 100% niet-hernieuwbaar geproduceerd en bedragen een 100Mton markt). Dit proces bevindt zich reeds op TRL 5 en zal tijdens het project verder ontwikkeld worden tot TRL6. Deze aromaten kunnen gebruikt worden door kleine, middelgrote en grote ondernemingen over heel Noord-West Europa als duurzame bouwstenen voor toepassingen zoals coatings en plastics.

VCM zal hierbij:

- Op zoek gaan naar een veehouder/mestverwerker in Vlaanderen waar de verplaatsbare installatie kan getest worden op verschillende soorten dierlijke mest of digestaat;
- Expertise en kennis leveren over mest (karakteristieken, markt, wetgeving, prijzen, etc.);
- Communicatie en disseminatie: betrekken van relevante Vlaamse en internationale stakeholders, in eerste instantie de leden van VCM, organiseren van een bedrijfsbezoek naar de test installatie in Vlaanderen, etc.

Het project werd goedgekeurd in eerste fase en het finale projectvoorstel (2nd phase) wordt ingediend op 31 mei 2019. Eind september 2019 zal beslist worden of het project is goedgekeurd. Het zou dan starten begin 2020.

3.9 Opvolging ontwikkelingen mestbe-/verwerking en afzet eind- en nevenproducten via de afvaardiging in stuurgroepen en platformen

VCM volgt projecten die aansluiten bij de doelstellingen van VCM op door participatie in de stuurgroepen. Daarnaast neemt VCM deel aan verschillende relevante platformen. De vergaarde kennis wordt gebruikt om het kenniscentrum verder uit te bouwen.

3.9.1 Knelpuntencommissie Biogas-E vzw

De doelstellingen van Biogas-E vzw zijn enerzijds om het biogaspotentieel in Vlaanderen maximaal te benutten en anderzijds de initiatieven met betrekking tot anaerobe vergisting in Vlaanderen maximaal en objectief te begeleiden.

Biogas-E coördineert ook de knelpuntencommissie waar stakeholders overleggen over verschillende aspecten van vergisting/biogasproductie.

3.9.2 Werkgroep Kwaliteit Co-verwerking, ingericht door Vlaco

VCM nam deel aan de werkgroep kwaliteit op 31 mei 2018 en 13 november 2018.

3.9.3 Consortium VEMIS

VEMIS staat voor ‘Consortium kennisopbouw luchtmissies in de veehouderij’. VEMIS werkt aan kennisopbouw rond luchtmissies in de veehouderij. Het consortium VEMIS bestaat uit een kerngroep, een dertigtal leden en verscheidene platformen rond beleid, wetenschap en gebruikers. De kennisopbouw binnen VEMIS gebeurt aan de hand van doctoraten en verschillende types projecten.

3.9.4 Platform voor Samenwerking Vergisting (PSV)

Het PSV ondersteunt de vergistingssector in de breedste zin van het woord. Er wordt overlegd en afgestemd over relevante thema's die te maken hebben met de vergistingssector op zich. Partners in het PSV zijn: Biogas-E – BiogasTec - DLV – Go4Circle – FEBIGA – ODE Bio-Energieplatform – VCM – VLACO – IGEAN – IVVO.

VCM is in dit overleg het aanspreekpunt voor de input van mest in de vergistingsinstallatie en voor de verwerking en afzet van digestaat.

Het PSV overleg van 18 april 2018 ging door bij VCM. Op 18 september was VCM aanwezig op het PSV om de SAFEMANURE studie van de EC toe te lichten.

3.9.5 Landbouwoverleg Mestbank

De Mestbank organiseert op regelmatige tijdstippen overlegmomenten met de vertegenwoordigers uit de landbouwsector.

De bedoeling van deze vergaderingen ('landbouwoverleg') is het toelichten van wetgevende aspecten betreffende het mestbeleid en het bespreken van knelpunten en vragen vanuit de sector.

Het VCM maakt deel uit van dit sectoroverleg en geeft input waar nodig.

3.9.6 Overlegplatform UPOBA

Het platform “Uitvoeringsplan Organisch-Biologische Afvalstoffen (UPOBA)” wordt voorgezeten door OVAM en beoogt overleg over diverse aspecten met betrekking tot OBA's.

VCM nam op 13 maart deel aan het overlegplatform.

3.9.7 Overleg met FAVV

VCM nam op 11 januari 2018 deel aan het overleg van FAVV met de beroepsfederaties, omtrent de export van organische meststoffen volgens de Verordening Dierlijke Bijproducten en op 30 maart en 27 november 2018 aan het overlegplatform ABP (Animal By Products).

3.9.8 Stakeholdermeeting European Sustainable Phosphorus Platform (ESPP)

Het ESPP is een netwerk-platform voor uitwisseling van kennis en ervaring op het gebied van fosformanagement. Het ESPP bevordert het overleg tussen de markt, stakeholders en beleidsmakers, en kaart de knelpunten op vlak van wetgeving aan. VCM is geen officieel lid van het ESPP, maar wordt wel op de hoogte gehouden van alle activiteiten en geeft ook haar input rond de wettelijke aspecten van mest (zie 6.2).

3.9.9 Stuurgroep Insecten

Om tegemoet te komen aan de groeiende nood aan een duidelijk kader en een gezamenlijk platform m.b.t. insectenteelt, heeft Joke Schauvliege, toenmalig Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, beslist om een strategisch platform insecten op te richten. Dit platform zal op regelmatige basis samenkomen om de kennis over en ervaringen met insectenteelt van onderuit te structureren, te sturen en de knelpunten aan te kaarten.

Dit strategisch platform insecten bestaat uit een stuurgroep, een werkgroep onderzoek en een jaarlijkse stakeholdersmeeting. VCM is lid van de stuurgroep.

3.9.10 Biorefine Cluster – Focusgroep Vlaanderen

In 2016 nam UGent het initiatief om binnen de BioRefine Cluster Europe een Focusgroep Vlaanderen op te richten. De bedoeling is om op vlak van communicatie en samenwerking, de verschillende projecten waar Vlaamse partners in deelnemen, optimaal te laten samenwerken. Deelnemers van deze focusgroep zijn UGent, KULeuven, Biogas-E, Inagro, DLV, Pronatura, PCG, POM W-VI en VCM. In 2018 kwam deze groep niet samen.

3.9.11 Stuurgroep PocketPower

VCM is lid van de gebruikersgroep van PocketPower; Dit is een Vlaio (IWT) LBO LA-project dat loopt van juli 2016-juli 2020. Doelstelling is de kwantificatie van de reductie in broeikasgasemissies en de uitbreiding van pocketvergisting naar andere sectoren (bv. varkens, groenteresten, ...). Op 23 februari en 7 september nam VCM deel aan de gebruikersgroep.

3.9.12 Stuurgroep Phosphate Recovery 2.0

VCM is lid van de stuurgroep van het project Phosphate Recovery 2.0. Dit is een Tetra-project dat is gestart in juli 2017 en loopt tot juli 2019. Doelstelling is het opconcentreren en recupereren van fosfaat uit afvalwater van voedingsbedrijven via innovatieve methoden. VCM bekijkt of de onderzochte technieken mogelijks ook op mest van toepassing kunnen zijn. VCM nam deel aan de stuurgroepvergaderingen van 24 april en 9 oktober 2018.

4 KENNISOVERDRACHT (doelstelling 3)

4.1 Eerstelijnsadvies

Het verlenen van onafhankelijk eerstelijnsadvies blijft een prioritaire taak van het VCM.

Iedereen kan terecht bij het VCM voor informatie, advies en/of begeleiding inzake mestverwerking: mestverwerkers, beleidsmakers, burgers, landbouwers, administraties, studenten, constructeurs, consultants, mengvoederfabrikanten, lokale, provinciale en Vlaamse bestuurders, onderzoekers, enzovoort.

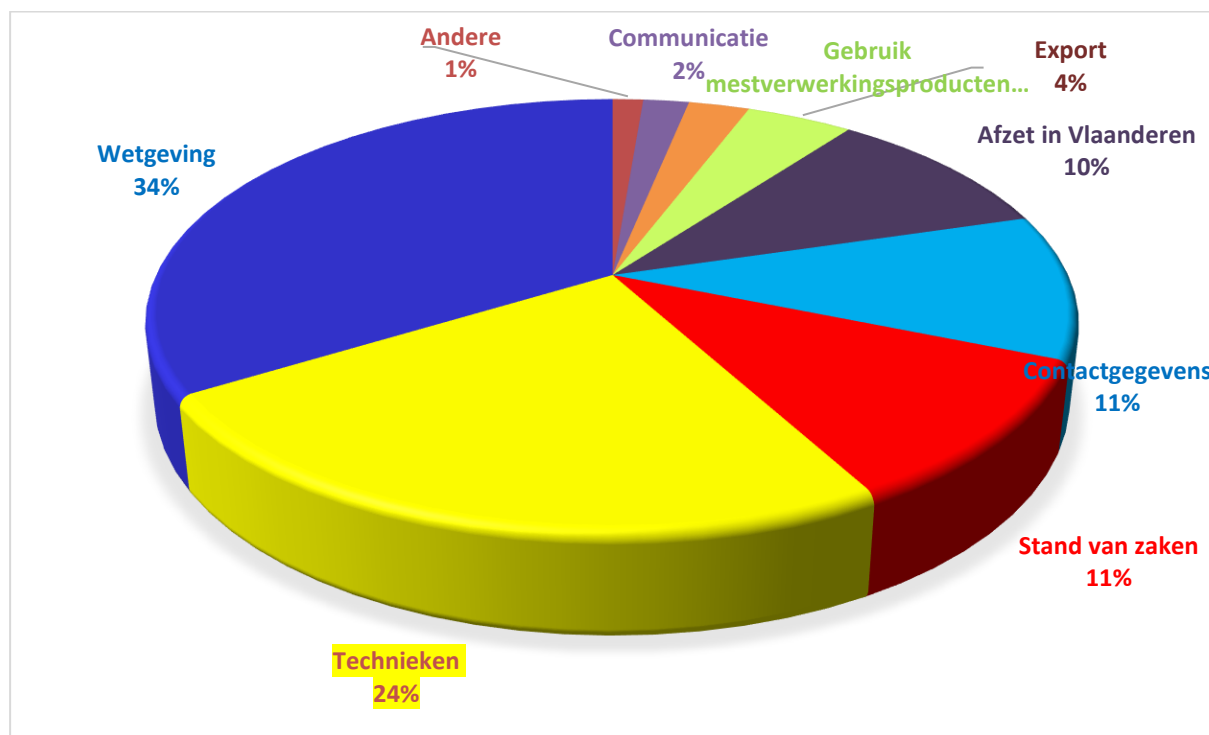
✿ In 2018 werden er 157 eerstelijnsadviezen per mail en per telefoon behandeld, met een gemiddelde van 13 adviezen per maand. Van deze oproepen waren er 20 afkomstig van VCM-leden.

✿ Naast het behandelen van eerstelijnsadviezen per telefoon of per mail, had het VCM dit jaar een aantal besprekingen met betrokkenen op zoek naar informatie over mestverwerking.

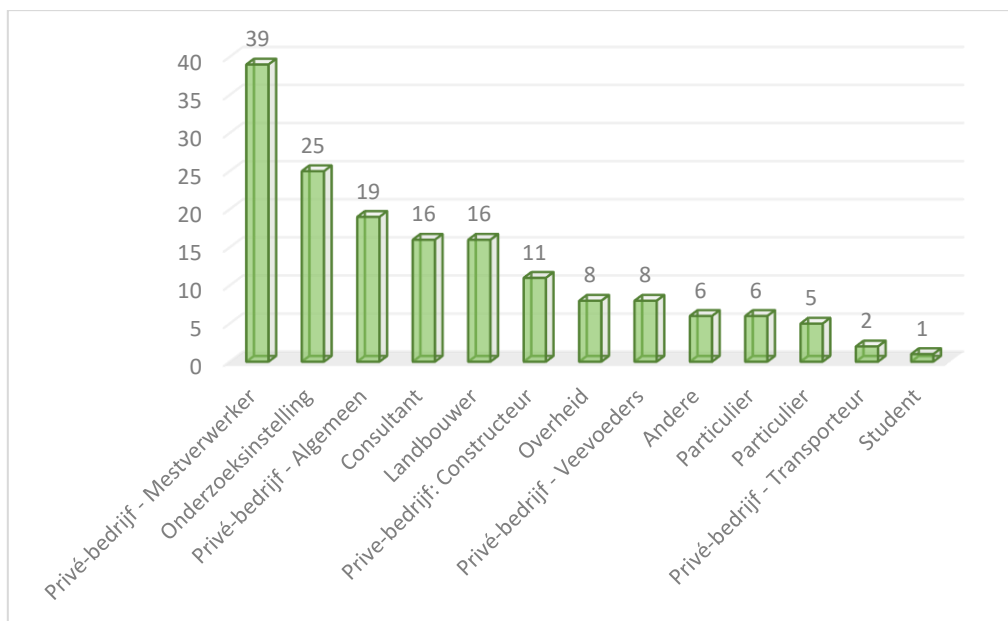
Dit betrof voornamelijk potentiële initiatiefnemers van mestverwerking, studenten of constructeurs die de haalbaarheid van een nieuwe mestverwerkingstechniek wilden aftoetsen, maar ook overheden en andere betrokkenen met specifieke vragen rond mestverwerking.

Het aantal behandelde eerstelijnsadviezen is in 2018 lichtjes gedaald ten opzichte van 2017. In 2017 waren er dat 167.

In 2018 was er vooral vraag naar informatie met betrekking tot wetgeving (34%), technieken (24%), stand van zaken (11%) en contactgegevens (11%),

Procentuele indeling van het aantal eerstelijnsadviezen (EA) per thema in 2018

Indeling van welke doelgroepen VCM contacteren

4.2 Perscontacten

Meermaals per jaar wordt over mestverwerking en het VCM gerapporteerd in de pers. Deze artikels en interviews voor TV en/of radio handelen over het VCM zelf of over bepaalde specifieke aspecten van mestverwerking waar het VCM haar activiteiten rond concentreert. In bijlage 4 wordt hier een overzicht van gegeven.

De resultaten van de VCM-enquête (cijfers 2017) werden op 4 september (Vlaamse Mestdag) aan de pers voorgesteld. Meer over deze resultaten vindt u terug in het onderdeel enquête (3.1).

Bij de publicatie van de literatuurstudie “Waarde van dikke fractie na mestscheiding als bron van organische stof” werd een persbericht uitgestuurd.

5 Centraal aanspreekpunt (doelstelling 4)

5.1 Toelichting aan buitenlandse instellingen

5.1.1 Toelichting Vlaamse mestverwerking aan Texaanse studenten

Begin augustus kreeg de Vlaamse mestverwerkingssector een groep Texaanse studenten op bezoek (zomercursus Texas A&M University). Op 1 augustus gaf het VCM een presentatie over mestverwerking in Vlaanderen aan de Katholieke Universiteit van Leuven en op 2 augustus werd een bezoek gebracht aan een mestverwerkingsinstallatie in Pittem.

5.1.2 Toelichting Chinese delegatie

Op 16 maart gaf VCM een toelichting over de VCM-werking/de Vlaamse mestverwerking aan een Chinese delegatie van Zhejiang University of Science and Technology Zehjang. Dit bezoek kaderde in de samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie West-Vlaanderen en de Chinese provincie Zhejiang.

6 BELEIDSONDERSTEUNEND WERK (doelstelling 5)

6.1 Voorbereiding MAP6

Op 25 juni vond op het kabinet van minister Schauvliege, een overleg plaats met VCM en de de vzw Mestverwerkers.

Onderwerp van het overleg was 'de rol van de mestverwerking in MAP6'. Bedoeling was om van gedachten te wisselen over maatregelen en acties die de mestverwerkingssector en de overheid kunnen nemen om de opvolging van de mestverwerkingsinstallaties te verbeteren en om mogelijke innovaties en technologische ontwikkelingen te ondersteunen. Het doel was om de eerste stappen te zetten in de richting van een actieplan voor de mestverwerking met concrete acties dat onderdeel zal uitmaken van MAP6.

Tijdens de zomer werd ook een procedure voor een plan-milieueffectrapportage opgestart. Daartoe werd een kennisgevingsnota gepubliceerd, waarvoor tot 6 september een publieke inspraak liep. VCM heeft dit gecommuniceerd naar haar leden, met de vraag of VCM hierover een advies hoeft te formuleren. Er kwamen geen reacties van de leden binnen. VCM heeft dus geen reactie ingediend.

VCM nam deel aan het overleg op het kabinet van de Minister van Omgeving, Natuur en landbouw op 31 oktober 2018. Tijdens dit overleg werd het voorstel voor het Actieplan Mestverwerking en Anaerobe Vergisting, dat extra maatregelen opsomt rond de mestverwerking en anaerobe vergisting in het kader van MAP6, besproken met de sector. Dit actieplan focust op een verdere opvolging van de nutriëntenstromen van en naar mestverwerkingsinstallaties. Op basis van de input op dit overleg werd het actieplan aangepast, voor MAP6 in openbaar onderzoek ging.

6.2 Opvolging nieuwe EU Fertiliser Regulation

Ook in 2018 heeft VCM de voorbereiding van de nieuwe EU-meststoffenwetgeving verder opgevolgd.

Begin 2018 ging de 'triloog' van start, waarbij het Europees Parlement, de Europese Raad onder begeleiding van de Europese Commissie de finale wetgeving moet goedkeuren. Tijdens de triloog werd het voorstel provisoir goedgekeurd. Deze provisoire overeenkomst moet nu bevestigd worden door de EU-lidstaten (COREPER) en het Parlement (Internal Market Committee). De wetgeving zal dan ter stemming worden gelegd voor het volledige Europese Parlement, en formeel goedgekeurd worden door de Europese Raad.

De opmerkingen die VCM heeft op de inhoud van de nieuwe Fertiliser Regulation werden doorgegeven via het FAVV (lid van Europese werkgroep) en de FOD.

In maart 2018 werd contact gezocht met de nieuwe permanent vertegenwoordiger van België voor Europa (vervanger van Herman Claeys), mevrouw Marie Baets. Echter werd niet ingegaan op de uitnodiging om VCM te ontmoeten.

Op 5 september nam VCM deel aan het paneldebat op de ESPP meeting 'Fertiliser Regulation'.

Op 29 november werd door ie-net ingenieursvereniging een studiedag georganiseerd. Over de stand van zaken van de EU Fertiliser Regulation.

6.3 Opvolging SAFEMANURE project

Begin januari heeft JRC (Joint Research Centre), in opdracht van de Europese Commissie DG ENVI, een tweejarige studie gestart waarin onderzocht wordt of bepaalde producten uit mest bovenop de limiet van 170 kg dierlijke stikstof/ha/jaar in nitraatgevoelige gebieden kunnen worden toegepast.

Doel is om **criteria voor 'veilig gebruik'** van deze meststoffen op te stellen, rekening houdend met de productkwaliteit, de landbouwkundige efficiëntie en de milieukundige impact.

Op basis van dit onderzoek kan de Europese Commissie nagaan welke producten als kunstmestvervanger kunnen toegepast worden bovenop de limiet voor dierlijke stikstof, hoe dit toegepast kan worden, en of een andere interpretatie van de definitie 'dierlijke mest' in de Nitraatrichtlijn nodig is.

In juli werd door JRC de methodologie voor deze studie bekend gemaakt. Dit werd rondgestuurd naar de verschillende lidstaten met **vraag naar input/opmerkingen op de werkwijze van deze studie**. Ook vanuit het Europees **project SYSTEMIC, waarin VCM partner is**, werd, in overleg met alle partners, een reeks suggesties en opmerkingen geformuleerd. Daarnaast werd een uitgebreide Excel lijst bezorgd met gekende data van verschillende N-rijke mestproducten, die in de studie zouden worden onderzocht. Via de demo-installaties in het SYSTEMIC project (zie 3.8.2), waar verschillende nutriëntenrecuperatietechnieken worden uitgetest, zou ook informatie voor deze studie kunnen aangeleverd worden.

Een eerste stap is het verzamelen van beschikbare informatie over deze producten, om dan te zien welke parameters via veldproefwerking of andere onderzoeksmethodes nog verder getest moeten worden. Vanuit JRC werd daarom een oproep uitgestuurd met **vraag naar medewerking voor de opzet van proeven en analyses van mestproducten**. VCM heeft deze oproep verspreid naar alle Vlaamse en Waalse onderzoeksorganisaties. Hierop tekenden enkele Vlaamse onderzoeksorganisaties in.

Inagro en UGent werden geselecteerd om producten uit mest aan te leveren aan JRC en worden mee betrokken in de veldproefwerking.

Vanuit SYSTEMIC biedt VCM de nodige ondersteuning aan deze studie voor het verzamelen van informatie en inbreng van expertise.

Deze studie is een eerste belangrijke stap in de mogelijke erkenning van minerale meststoffen, afgeleid uit dierlijke mest, als kunstmest. Echter moet na afronding van het studiewerk, de politieke discussie nog starten. Dit zal de nodige tijd vergen; op vandaag kunnen hierover dan ook nog geen garanties worden gegeven.

6.4 Deelname regionale workshop Zuid-NL – Vlaanderen rond circulaire economie met mest als focus

Gezien de ruimtelijke verdeling van veehouderij en plantaardige teelten over Europa wil de Provincie Noord-Brabant (NL) samenwerking tussen regio's creëren om tot een 'circulaire landbouw' te komen. Zij zien dat overschotregio's meer kunnen samenwerken bij het uitwisselen van oplossingen in de sfeer van beleid, innovatieve technieken en marketing van mest en daarvan afgeleide producten. De tekortgebieden kunnen deze goed gebruiken maar dan moeten deze producten wel aansluiten op hun behoeften. Hier ligt een gezamenlijke uitdaging om een circulaire landbouw op Noordwest-Europese schaal tot stand te brengen. Zij zien het 2-jaarlijkse congres ManuREsource, dat invulling geeft aan deze internationale samenwerking, dan ook als voorbeeld.

Met deze insteek organiseerde de Provincie Noord-Brabant in 2018 zelf twee regionale workshops. Eén workshop voor deelnemers uit Zuid-Nederland en Vlaanderen en één voor deelnemers uit Duitsland. Deze workshops werden begeleid door Universiteit Wageningen. VCM nam deel aan de Vlaams-Nederlandse workshop. Begin 2019 wordt een bijkomende expertmeeting georganiseerd waarbij experts, organisaties en constructeurs uit al deze betrokken regio's worden samengebracht en de conclusies uit beide workshops worden besproken.

7 Uniek netwerk (doelstelling 5)

7.1 Organisatie ManuREsource2019

In 2018 werd gestart met de voorbereidingen van de vierde editie van ManuREsource. De vierde editie van dit internationaal congres over mestverwerking en -management zal doorgaan op 27 en 28 november 2019 in PXL Hasselt. Op 29 november worden aansluitend bedrijfsbezoeken georganiseerd aan bedrijven in de buurt van Hasselt.

7.2 Deelname congres “Progress Manure and Digestate 2018”

Op 16, 17 en 18 oktober werd in het Duitse Schwäbisch Hall een congres georganiseerd rond mest en digestaat. De eerste 2 dagen werden presentaties gegeven over de nieuwste internationale wetenschappelijke ontwikkelingen en voorbeelden van succesverhalen. VCM was aanwezig en presenteerde een poster over het project SYSTEMIC. Tijdens de derde dag was er een excursie naar 2 lokale mest -en digestaat verwerkingsinstallaties.

8 Draagvlak vergroten (doelstelling 6)

8.1 Opmaak businessplan 2018-2022

Na 22-jaar VCM-werking wordt opnieuw duidelijk dat er binnen de huidige context van mestverwerking heel wat nieuwe uitdagingen zijn waar VCM en haar leden voor staan. De vraag tot verduurzaming van de mestverwerking en de transitie naar een circulaire economie zijn belangrijke nieuwe trends.

VCM is overtuigd dat er moet worden tegemoetgekomen aan de veranderende maatschappelijke context en dat het aldus aangewezen is om missie, visie en strategie van VCM bij te sturen, inspeland op de belangrijke toekomstige uitdagingen en trends die op de oorspronkelijke doelstellingen van VCM afkomen.

Om de werking van VCM optimaal af te stemmen op de noden van vandaag én de volgende jaren, werd samen met de leden nagedacht en gewerkt aan een onderbouwd en toekomstgericht businessplan voor de periode 2018-2022. Dit werd gedaan via 2 intense denkoefeningen, onder begeleiding van het bedrijf Tri.Zone.

Het businessplan, met missie, visie en doelstellingen, werd goedgekeurd op de Algemene Vergadering van april 2018 (zie 1.1). Als uitgangspunt voor het realiseren van alle geformuleerde strategische doelstellingen werden de kernwaarden 'duurzaam', 'toekomstgericht', 'ketenaanpak', 'overleg' en 'geloofwaardig' vooropgesteld.

8.2 Ledenevent

Op 27 maart verzamelden 25 geïnteresseerde VCM-leden in Meerhout voor een bezoek aan de innovatieve mestverwerkingsinstallatie met stikstofrecuperatie die op dat moment i.k.v. het project WINGS werd uitgetest.

Het ledenevent startte met een netwerklunch. Daarna werd het WINGS project toegelicht en gaf Thijs Wolbrink (Nijhuis) een presentatie over de technologie en ervaringen van Nijhuis. Ten slotte werd een bezoek gebracht aan het melkveebedrijf waar de Nijhuis Ammonia Recovery op dat moment operationeel was.

Thijs Wolbrink (links) geeft aan de aanwezigen uitleg over de test installatie.

8.3 Dag van de Landbouw

Op 16 september vond de Dag van de Landbouw plaats. Gezien geen mestverwerkingsbedrijven deelnamen heeft VCM geen toelichting kunnen geven op Dag van de Landbouw.

9 Communicatie (doelstelling 7)

Het communicatieplan heeft betrekking op de verschillende doelstellingen en maakt deel uit van de VCM-strategie. Het beoogt een betere interactie met de leden en alle ketenpartners, alsook een continu, laagdrempelige, kwalitatieve bron van informatie te voorzien.

In bijlage wordt het communicatieplan toegevoegd. Dit werd opgesteld in 2018 en wordt in 2019 afgetoetst met alle VCM-leden.

9.1 Toelichtingen

Voor diverse onderwijs- en onderzoeksinstituten en bedrijven werden toelichtingen verzorgd, dit soms gekoppeld aan een bedrijfsbezoek zoals de toelichting aan Texaanse studenten (zie punt 5.1).

9.1.1 Systemic als voorbeeld voor ontwikkeling van “Living Labs” op Water Innovation Europe event

Op 14 juni nam VCM deel aan een debat op het “Water Innovation Europe” event van het WssTP - het Europees platform rond verbetering van het concurrentievermogen van de Europese watersector en gerelateerde sectoren, dit via coördinatie en samenwerking van de hele keten (industrie, onderzoek, overheid, ...).

Deelnemers aan het paneldebat “Water-smart Rural Areas” waren Emilie Snauwaert van VCM, Octavi Quintana Trias, directeur van de PRIMA foundation en Angelo Innamorati van de Europese Commissie, DG Agri

VCM rapporteerde zijn ervaringen met de opzet van een “Living Lab”. “Living Lab” is wellicht hét nieuwe buzzwoord, maar binnen het EU-project “Systemic” wordt dit uitgewerkt als een regionale samenwerking tussen verschillende ketenpartijen voor de realisatie van nutriëntenrecuperatie uit digestaat. Een belangrijke focus wordt hierbij gelegd bij het overbrengen van de nutriëntenrecuperatie naar ‘early adopters’. Via dit instrument wordt de overdracht van ervaringen en kennis bevorderd, zodat dit de implementatie van installaties in de praktijk zou versnellen.

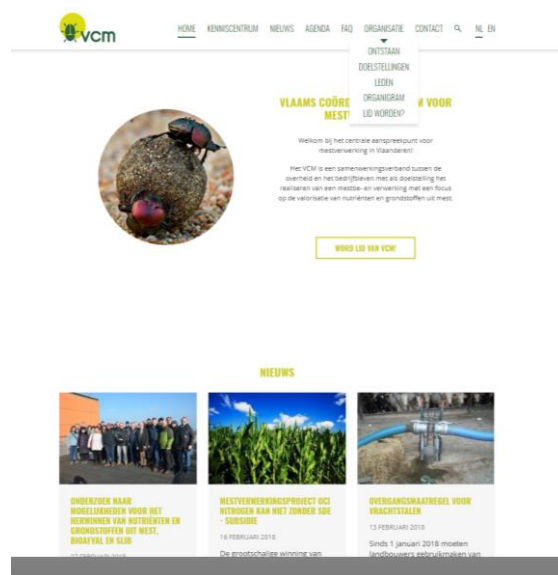

9.1.2 Toelichting op infomiddag "Van reststroom tot grondstof"

Op 30 oktober gaf VCM een toelichting over het SAFEMANURE project tijdens de infomiddag "Van reststroom tot grondstof", georganiseerd door INAGRO.

9.2 VCM-website

Op 20 maart werd de nieuwe website van VCM gelanceerd. Het webadres 'www.vcm-mestverwerking.be' blijft maar de website werd een stuk gebruiksvriendelijker gemaakt. De website bevat nog steeds informatie over wetgeving, eindproducten, technieken en mestverwerking in Vlaanderen. Daarnaast werd een pagina toegevoegd, waar de meest gestelde vragen (i.k.v. het eerstelijnsadvies van VCM), en antwoorden, worden opgelijst.

De nieuwe VCM-website

Om het brede publiek wegwijs te maken met de nieuwe website en om de lancering te vieren, werd een ludieke wedstrijd georganiseerd. Drie toepasselijke emojis (🐛) werden verborgen op de website. De eerste die de drie emojis vond, won het 'VCM pretpakket'.

De winnaars van het 'VCM pretparket'.

Overzicht van de gebruikscijfers van de nieuwe VCM-website in 2018 (20 maart 2018 – 31 december 2018)

- 7.100 unieke bezoekers
- Top-10 van de bezochte pagina's:
 1. Home pagina
 2. De Vlaamse Mestdag
 3. Contact gegevens mestverwerkers
 4. Team
 5. Agenda
 6. Nieuws
 7. Organisatie
 8. Leden
 9. Kenniscentrum
 10. FAQ

Ter vergelijking wordt de top 10 van vorig jaar meegegeven hieronder. Dit geeft aan dat er nog niet veel veranderd is betreffende de populariteit van de bezochte pagina's. Nieuwsberichten, events en contactgegevens van mestverwerkers blijven populair.

1. Home pagina
2. Nieuws/nieuwsarchief
3. Lijst verwerkers voor derden
4. Mestdecreet
5. Contact
6. Publicaties
7. Organisatie
8. Technieken
9. Agenda
10. Wetgeving

9.3 VCM-nieuwsbrieven

De nieuwsbrieven van het VCM kennen een groot succes. Op dit ogenblik hebben 1187 personen zich aangemeld om de VCM-nieuwsbrief te ontvangen.

Via deze elektronische weg verspreidt het VCM de nieuwste informatie over wijzigingen van wetgeving, stand van zaken van mestverwerking, studiedagen, etc.

In 2018 heeft het VCM 16 nieuwsbrieven verstuurd (Tabel 1).

Tabel 1: De door het VCM verstuurde nieuwsbrieven (januari - december 2018)

Maand / Jaar	Onderwerp
29 januari 2018	✂ VCM verhuist! ✂ Bezorg ons uw innovatief idee en win de 'Ivan Tolpe prijs 2019' ✂ Gewijzigde wetgeving export naar derde landen van verwerkte mest ✂ Gewijzigde wetgeving verwerkte dierlijke eiwitten van herkauwers ✂ Zelf geproduceerde elektriciteit optimaal gebruiken
20 maart 2018	✂ Ontdek de vernieuwde VCM-website en doe mee aan onze wedstrijd!
29 maart 2018	✂ Rekentool scheiding varkensmest ✂ Oproep deelname mestverwerkingsbedrijven op Dag van de Landbouw 2018 ✂ Vlarema 6 sinds maart 2018 in voege ✂ Leader project Haspengouw "Dikke fractie als boost voor organische stof"
11 april 2018	✂ Komt u ook naar de Vlaamse Mestdag? Save the date! ✂ Herberekening van de hoeveelheid te verwerken N in het kader van NER-MVW
22 mei 2018	✂ Nieuw VCM-businessplan 2018-2022 goedgekeurd ✂ 'ReciDigest' onderzocht biogaspotentieel bij recirculatie van behandeld digestaat van rundermest ✂ Winnaar VCM pretpakket bekend ✂ Biochar van varkenmest als waardevol alternatief voor verwijdering van restmetalen en organische polluenten uit afvalwater ✂ VCM werkt volgens nieuwe GDPR-regelgeving
8 juni 2018	✂ Reeks van 4 studiedagen over energie besparen, zelf produceren en slimmer gebruiken op een melkveebedrijf
11 juni 2018	✂ Wilt u op de hoogte zijn van alle actuele kennis rond mest? Schrijf u dan snel in voor de "Vlaamse Mestdag"!
25 juni 2018	✂ Nederlandse handelsmissies naar Oost-Europa ✂ Een blik op het netwerk van biogasinstallaties van SYSTEMIC ✂ Terugblik op studiedag "Het ontrafelen van de energiefactuur"
3 juli 2018	✂ Publicatie praktijkgids "Organische bemesting – Wat en hoe?" ✂ Kernboodschappen uit SYSTEMIC-AGROCYCLE workshop "Fertilising products based on animal manure under the Nitrates Directive and Circular Economy" ✂ Alternatieve manier van financiering mestverwerkingsprojecten

	✂ VCM wenst iedereen een deugddoend zomerverlof!
16 juli 2018	✂ Meer weten over de stand van zaken mestverwerking in Vlaanderen? ✂ Toevoeging eendenkroos aan een constructed wetland
24 augustus 2018	✂ Ook voor u is er een rol weggelegd op de Vlaamse Mestdag
9 september 2018	✂ Eerste editie van Vlaamse Mestdag was een succes! ✂ Literatuurstudie bundelt alle kennis over dikke fractie ✂ Terugblik op studiedag 'Efficiënt melken en koelen'
14 september 2018	✂ Nieuwe resultaten stand van zaken mestverwerking in Vlaanderen gepubliceerd ✂ Conclusies van studies bij Danone-melkveebedrijven rond energiebesparing en duurzame energieproductie ✂ Heeft u een vraag over mestbe-/verwerking? Raadpleeg de VCM-website!
26 september 2018	✂ •Dien snel uw innovatief idee in voor de Ivan Tolpe prijs ✂ Impact Afrikaanse Varkenspest op Vlaamse mestverwerkingssector? ✂ Terugblik op studiedag "Optimaal gebruik van zonne-energie" onderzocht ✂ Overdrachten van mestverwerkingscertificaten tot 30/09 ✂ Vlaamse Mestdag in Aalter gemist? Herbekijk hier de toespraak "Het Vlaamse Mestbeleid, waar staan we op vandaag?"
16 november 2018	✂ Vacature VCM: Adviseur Mestverwerking ✂ Publicatie omzendbrief: gebruik van mest als ligboxstrooisel ✂ The new EU Fertilizer Regulation - a nutrient (r)evolution? ✂ Vlaco lanceert CO2-tool APP ✂ Schrijf je in voor nieuwsbrief van het EU-project "SYSTEMIC"
13 december 2018	✂ VCM-medewerkers Annelies en Emilie gaan een nieuwe uitdaging aan ✂ Studiedag over mestverwerking bij melkveebedrijven. Een verslag... ✂ Handboek bundelt leerpunten van het WINGS project ✂ Nieuw MTIL vanaf 1 januari 2019 ✂ Prettige feestdagen

Tabel 2: De door het VCM verstuurde snelberichten (januari - december 2018). Snelberichten werden naar leden van VCM verstuurd.

19 januari 2018	✂ Nieuw adres VCM ✂ Reminder – VCM-nieuwjaarsreceptie op donderdag 8 februari 2018 ✂ Publicatie: “De impact van correctere meststellingen in de varkenshouderij op de mestbewegingen in Vlaanderen” ✂ Verslagen Raad van Bestuur
30 januari 2018	✂ Annulatie – VCM-nieuwjaarsreceptie op donderdag 8 februari 2018
20 februari 2018	✂ Jaarlijkse VCM-enquête uitgestuurd naar alle Vlaamse mestverwerkers ✂ Sepcom® microfilter getest op rundermest ✂ Bespreking tussen EU Commissie, Parlement en Raad over EU-Fertiliser Regulation van start
15 maart 2018	✂ Het project SYSTEMIC draait op volle toeren! ✂ OCI Nitrogen bouwt grootste biogas- en mestverwerkinginstallatie van Nederland tegen 2020 ✂ Alternatieve behandelingen voor hygiëniseren van mestverwerkingsproducten
30 maart 2018	✂ Demonstratie stikstofrecuperatie uit rundermest op ledenevent
3 april 2018	✂ Winnaar bekend wedstrijd website VCM
18 mei 2018	✂ VCM verwelkomt de leden op het nieuwe hoofdkantoor tijdens de Algemene Vergadering ‘18 ✂ SYSTEMIC geeft input aan het Europese Joint Research Centre over N-rijke meststoffen afkomstig uit mest ✂ Kwartaalcijfers mestverwerking
21 juni 2018	✂ Geniet als VCM-lid van het reductietarief voor de Vlaamse Mestdag ✂ Jaarlijkse algemene vergadering van het Systemic project bezoekt vergistingsinstallatie in Milaan ✂ Systemic als voorbeeld voor ontwikkeling van “Living Labs” op Water Innovation Europe event ✂ Scherpere regels mestverwerking in Noord-Brabant ✂ Verslag Raad van Bestuur 17/04/2018
3 september 2018	✂ Zweeds bedrijf ENSY AB werkt aan ontwikkeling scheidingstechniek voor varkensmest zonder polymeren ✂ Internationaal congres in Duitsland rond de ontwikkelingen in de verwerking en toepassing van mest en digestaatproducten ✂ VCM neemt deel aan regionale workshop Zuid-NL en VL rond circulaire economie met mest als focus
17 september 2018	✂ Nieuwe kwartaalcijfers (K2 2018) mestverwerking ✂ Publicatie rapport “What is the Safe Operating Space for EU livestock?”
1 oktober 2018	✂ Invloed natte voorjaar op afzet effluent beperkt ✂ Mestverwerkingsinitiatieven in Nederland, hoe loopt het?

	SYSTEMIC publicatie "Report on regulations governing Anaerobic Digestion and Nutrient Recovery & Reuse in EU Member States"
9 oktober 2018	- Stand van zaken SAFEMANURE studie - gebruik afgeleide producten mest als kunstmest? - Belgische biogas uitbaters bezoeken Spaanse biogasinstallatie binnen het project SYSTEMIC
5 november 2018	- Publicatie Code Goede Praktijk: 'verkrijgen van betrouwbare en stabiele effluentsamenstelling na biologische verwerking van mest' - VCM informeert naar mogelijke gevolgen bij uitbraak Afrikaanse varkenspest voor Vlaamse mestverwerkingssector bij FAVV "Wat als ik minister was...?" Input deelnemers Vlaamse Mestdag aan Kabinet Schauvliege bezorgd - VCM neemt deel aan bedrijfsbezoeken bij biogasinstallaties met nutriëntenrecuperatie tijdens IBBK conferentie 2018
19 november 2018	Informatievergadering BREF-conclusies afvalverwerking voor alle VCM-leden

9.3.1 Nieuwsbrief exclusief

Sinds 2017 worden er ook nieuwsbrieven verstuurd naar specifieke groepen zoals de Vlaamse mestverwerkers of de Vlaamse vergisters (Nieuwsbrief Exclusief). Ook de RvB-leden ontvangen deze Nieuwsbrief Exclusief, zodat zij op de hoogte zijn van de informatie die naar de sector wordt verstuurd.

Op 28 mei 2018 werd een de lancering van de projectoproep 'Circulair Vlaanderen' gecommuniceerd naar alle Vlaamse mestverwerkers. VCM deed een oproep om innovatieve projectideeën met betrekking tot mestbe-/verwerking of het gebruik van de eindproducten in te dienen, waarbij VCM de nodige ondersteuning voor deze subsidie-aanvraag aanbood. VCM kreeg hierop helaas geen reactie.

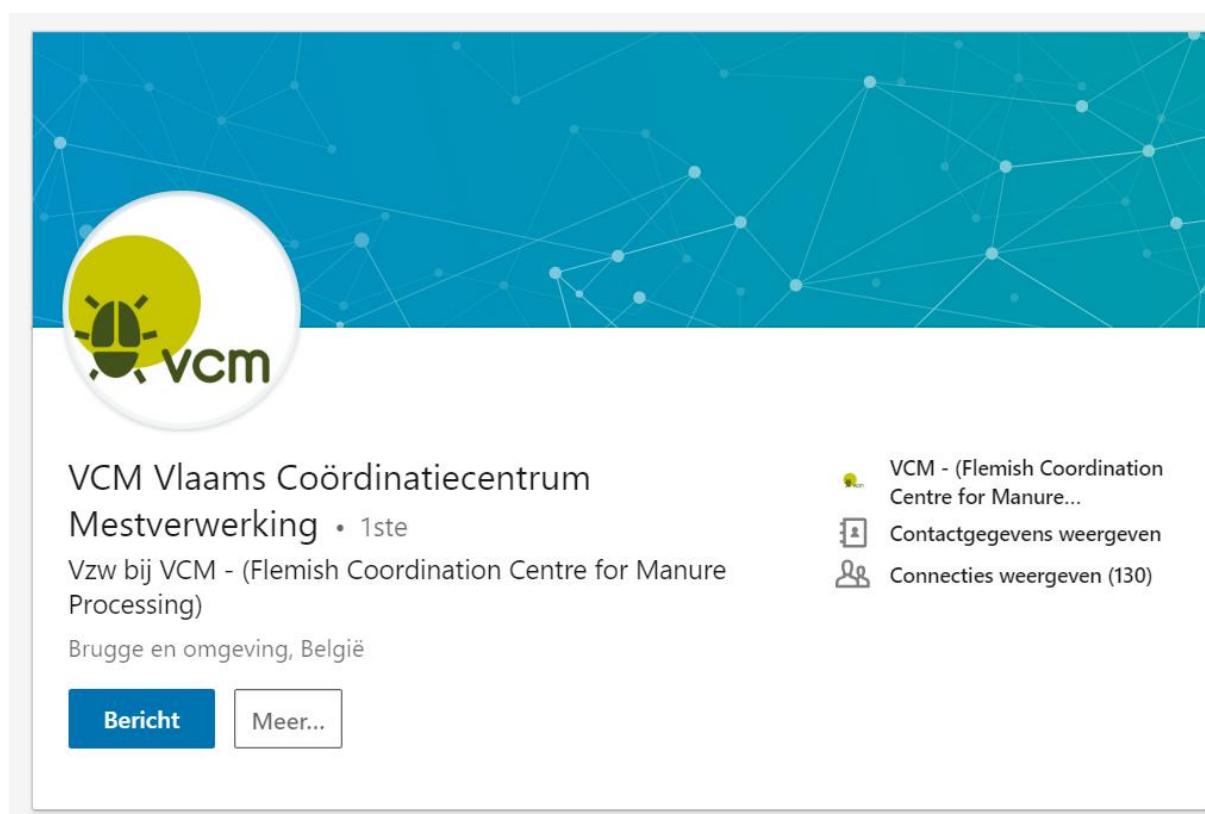
9.4 VCM-facebookpagina

Naast de nieuwsbrief communiceert VCM nu ook via haar fanpagina op facebook, en brengt haar volgers als eerste op de hoogte van komende infomomenten/studiedagen, persartikels, relevante informatie rond mestverwerking, enz.

Aangezien dit medium weinig werd geraadpleegd en omdat Facebook en Twitter vluchtige media zijn die meer behoren tot de privé-sfeer, werd de facebookpagina vervangen door een LinkedIn-pagina. LinkedIn (zie 9.5) is meer gericht op professionelen, academici, bedrijven, ...

9.5 LinkedIn-pagina

LinkedIn is een professionele sociale media website met een hoge zichtbaarheid, specifiek voor partners/intermediairs. Iedereen die de VCM-pagina volgt, ziet alles wat gepost wordt door VCM; dit zijn de artikels uit de VCM-nieuwsbrief, maar ook artikels over mestverwerking die opgepikt werden via andere kanalen.

De nieuwe VCM LinkedIn-pagina.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Samenstelling algemene vergadering

De Algemene Vergadering bestaat uit de afgevaardigden van alle leden van het VCM en was als volgt samengesteld:

Voorzitter	Dirk Denorme	Vlaamse Landmaatschappij-afdeling Mestbank
Ondervoorzitter	Eddy Vandycke	Boerenbond
Secretaris	Philippe Tavernier	POM – West-Vlaanderen
A-leden	Liesbeth Verheyen	Belgian Feed Association (BFA)
	Frank Decadt	Belgian Feed Association (BFA)
	Bart Naeyaert	Provincie West-Vlaanderen
	Greet Ghekiere	Provincie West-Vlaanderen
	Gunter Pertry	Provincie West-Vlaanderen
	Annie Cool	Provincie West-Vlaanderen
	Jean De Neef (april 2018) Bart Debussche (mei 2018)	Departement Landbouw en Visserij
	Sara De Bolle	Vlaamse Landmaatschappij-afdeling Mestbank
	Sibylle Verplaetse	Vlaamse Landmaatschappij-afdeling Mestbank
	Didier Huyghens	Provincie Oost-Vlaanderen
	Hans Mommerency	POM – West-Vlaanderen

B-leden	Monique Swinnen	Provincie Vlaams-Brabant
	Bart Verstrynge	KBC Bank en Verzekeringen nv
	Dieter Vanparys	Bio Armor
	Luc Vansteelant	De Mestverwerkers
	Jan Meykens	SBB Accountants en Adviseurs
	Jeroen Debruyne	Trevi
	Johan Van Bosch	Nationale Centrale Landbouwservice
	Jörg Baeten	COGEN Vlaanderen
	Stef Mertens	Crelan
	Kristof Bol	DLV België
	Kurt Hoorne	Creafarm
	Ludwig Caluwé	Provincie Antwerpen
	Inge Moors	Provincie Limburg
	Marnick Devrome	ABS - Algemeen Boerensyndicaat
	Stefaan Lemiegre (juni) Jan De Keyser (juli)	BNP Parisbas Fortis
	Karel Sterckx	nv Karel Sterckx
	Bart Devuyt	GEA Westfalia
	Peter Jaeken	Belfertil
	Hilde Vandendriessche	Bodemkundige Dienst van België
	Bart Vandecasteele	ILVO
	Sofie Sleuyter (lid sedert augustus 218)	Labo Ecce
	Hendrik Deprez (lid sedert september 2018)	Compovit
	Denis De Wilde (lid sedert oktober 2018)	Detricon
	Rens Ruud (lid sedert oktober 2018)	Rens Ruud & Johan

Bijlage 2: Samenstelling raad van bestuur

De Raad van Bestuur bestond in 2018 als vzw uit 16 leden en werd als volgt samengesteld:

Voorzitter	Dirk Denorme	Vlaamse Landmaatschappij- afdeling Mestbank
Ondervoorzitter	Eddy Vandycke	Boerenbond
Secretaris	Philippe Tavernier	POM – West-Vlaanderen
A-leden	Frank Decadt	Belgian Feed Association (BFA)
	Liesbeth Verheyen	Belgian Feed Association (BFA)
	Bart Naeyaert, vervangen door Lieven Louwagie sinds DB 19/06/2018	Provincie West-Vlaanderen
	Sara De Bolle	Vlaamse Landmaatschappij- afdeling Mestbank
	Sibylle Verplaetse	Vlaamse Landmaatschappij- afdeling Mestbank
	Greet Ghekiere	Provincie West-Vlaanderen
	Gunter Pertry	Provincie West-Vlaanderen
	Annie Cool	Provincie West-Vlaanderen
	Jean De Neef (april 2018) Bart Debussche (mei 2018)	Departement Landbouw&Visserij
	Didier Huyghens	Provincie Oost-Vlaanderen
	Hans Mommerency	POM – West-Vlaanderen
Verkozen namens de B-leden	Bart Verstrynge	KBC Bank en Verzekeringen nv
	Luc Vansteelant	De Mestverwerkers vzw
	Wim Wallays	SBB
	Kristof Bol (niet verkozen, waarnemend bestuurslid)	DLV

Bijlage 3: Samenstelling dagelijks bestuur

Het Dagelijks Bestuur was in 2018 als volgt samengesteld:

Voorzitter	Dirk Denorme	VLM, afdeling Mestbank
Ondervoorzitter	Eddy Vandycke	Boerenbond
Secretaris	Philippe Tavernier	POM – West-Vlaanderen
Mandataris A-leden	Bart Naeyaert vervangen door Lieven Louwagie sinds DB 19/06/2018 Liesbeth Verheyen	Provincie West-Vlaanderen Belgian Feed Association (BFA)
Adviseur	Thomas Vannecke	VCM vzw
Adviseur	Emilie Snauwaert	VCM vzw
Projectcoördinator	Annelies Gorissen	VCM vzw
Projectcoördinator	Marieke Verbeke	VCM vzw
Administratief medewerkster	Isabelle Mouton	VCM vzw

Bijlage 4: Overzicht van de perscontacten van het VCM in 2018

Datum	Titel	Tijdschrift/ Krant
Maart	Oproep deelname Ivan Tolpe prijs	Landbouwleven, Agripress, VILT, Inagro, Melkveebedrijf, Bureau Mestafzet, DLV Nieuwsbrief, Varkensbedrijf, Drietand ,...
April	- Vlaamse Mestdag: Save the date - Mestverwerkingssector wil kringlopen sluiten	Drietand Buitenkans e-zine
Mei	Digestaatbehandeling en recirculatie bij anaerobe vergisting kan biogasproductie verhogen	Agri Holland
Juni	- Melkveebedrijven kunnen 338 ton CO ₂ besparen (Wings) - Elk melkveebedrijf geeft een indrukwekkend energie en CO ₂ -besparingspotentieel (Wings) - Danone en RFC België willen emissies beperken - Vlaamse Mestdag	Vilt Melkveebedrijf Boerderij Drietand, Agripress, Varkensbedrijf, Melkveebedrijf , Kalverkrant
Augustus	Literatuurstudie bundelt alle kennis over dikke fractie na mestscheiding	AgriHolland
September	- Conclusies van studies bij Danone melkveebedrijven - Dikke fractie onderschat als kwalitatief mestproduct - Meer Vlaamse varkensmest naar Frankrijk - Opnieuw iets meer dierlijke mest verwerkt in Vlaanderen - Belgische varkenshouders verwerken meer stikstof en fosfor - Opnieuw meer dierlijke mest verwerkt in Vlaanderen - Opnieuw meer stikstof en fosfor verwerkt - Terugblik Vlaamse Mestdag	Management & Techniek Vilt Pigbusiness Vilt Pigbusiness Landbouwleven Varkensbedrijf Varkensbedrijf, Drietand, Boer&Tuinder
Oktober	- Dikke fractie mestscheiding (Leader)	Management en Techniek
November	Aankondiging bedrijfsbezoek mestverwerking VCM/Danone	Melkveebedrijf
December	- Danone en VCM nemen voortrekkersrol op rond circulaire mestverwerking voor melkveehouderij - Melkveehouders, verwerk zelf jullie mest!	Grensnieuws Radio 2

BIJLAGE 5: JAARREKENING EN BALANS 2018 (GOEDGEKEURD DOOR DE ALGEMENE VERGADERING OP 9 MEI 2019)

JAARREKENING (€)		
7. Opbrengsten		
70. Werking		46.578
73. Lidmaatschapsbijdragen		120.827
73. Subsidies & fondsen		342.866
74. Andere bedrijfsopbrengsten		7.051
75. Financiële opbrengsten		536
TOTAAL OPBRENGSTEN		517.858
6. Kosten		
61. Diensten en diverse goederen	173.623	
62. Personeel en sociale lasten	356.872	
63. Afschrijvingen en voorzieningen	9.713	
64. Andere bedrijfskosten	527	
65. Financiële kosten	4.088	
66. Uitzonderlijke kosten	2.551	
TOTAAL KOSTEN	547.374	
Tekort van het boekjaar		
	29.516	
BALANS (na verwerking resultaat) (€)		
Activa		
21/22. (Im)materiële vaste activa	7.133	
40/41. Vorderingen op t.h. één jaar	13.736	
50/55. Beleggingen/Liquide middelen	608.548	
49. Overlopende rekeningen	20.359	
TOTAAL ACTIVA	649.776	
Passiva		
13. Reserves		100.000
14. Overgedragen winst/verlies (-)		152.080
16. Voorzieningen		69.998
44/45. Schulden (<1 jaar)		107.413
49. Overlopende rekeningen		220.285
TOTAAL PASSIVA		649.776

Bijlage 6: Leden VCM (situatie op 1 januari 2018)

A-leden

B-leden

Coördinaten VCM

Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCM vzw)

Baron Ruzettelaan 1 B03

8310 Brugge

T + 32 (0)50 73 77 72

info@vcm-mestverwerking.be

Thomas Vannecke

Adviseur

thomas.vannecke@vcm-mestverwerking.be

M +32 (0) 471 90 54 71

Astrid D'Haene

Adviseur

astrid.dhaene@vcm-mestverwerking.be

M +32 (0) 493 73 53 19

Marieke Verbeke

Projectcoördinator

Marieke.verbeke@vcm-mestverwerking.be

M +32 (0) 472 86 55 26

Isabelle Mouton

Administratief medewerker

isabelle.mouton@vcm-mestverwerking.be

T + 32 (0) 73.77.72